

Revoluția franceză

Revoluția franceză a răsturnat monarhia absolută, proclamând „*Libertate, Egalitate, Fraternitate*” și a reușit să respingă atacurile puterilor ostile din Europa. A reușit să deschidă o eră nouă în istorie, chiar dacă jertfa a fost enormă.

În 1789 Franța era cea mai puternică țară din Europa. Această poziție o ocupa deja de 150 de ani, datorită pământului ei fertil, numărului mare al populației și resurselor naturale bogate. Industria și comerțul au cunoscut o creștere rapidă în secolul al XVIII-lea. S-a format o burghezime puternică și au înflorit artele și științele. Dar dezvoltarea și bunăstarea franceză avea la bază un fond nesigur. Societatea franceză era din multe puncte de vedere feudală. Dezvoltarea economică era încetinită de multitudinea obiceiurilor regionale, legi și restricții. Privilegiile feudale și-au pus amprenta pe viața rurală. De exemplu, țăranii erau obligați să macine cerealele în moara moșierului, bineînțeles la prețul stabilit de acesta, sau erau obligați să lucreze pe gratis la întreținerea drumurilor locale. Nobilimea se comporta ca o castă distinctă și superioară – ea domina toate domeniile sociale și politice. Scutirea sa de impozite a intensificat ura față de ea, deoarece povara plăților apăsa doar pe umerii burghezimii și a oamenilor de rând. Nu se putea aștepta mult de la Guvern sau de la sistemul legal, deoarece multe funcții erau cumpărate de cei cu bani și, din acest moment postul lor era o sursă de venit sigur. Abuzurile funcționarilor au devenit cunoscute publicului larg prin scrierile lui Voltaire și Diderot – scriitori din secolul al XVIII-lea, reprezentanți ai iluminiștilor. Obiectivul principal al acestor autori era demascarea acestor nedreptăți sociale, operele lor conștientizând în mulți oameni cu judecată necesitatea unor schimbări.

Falimentul statului

Atmosfera a devenit explozivă mai ales în anii în care, datorită vremii nefavorabile sau a problemelor de valorificare, țăranimea și muncitorii orașelor erau amenințați de foamete. Acest lucru s-a întâmplat și în anii 1788 – 1789, dar aceasta încă nu era destul pentru izbucnirea revoluției. Impulsul decisiv l-a dat falimentul statului. Cheltuielile curții, care era cea mai somptuoasă din Europa, se ridicau la cifre astronomice. Pe lângă aceasta, regii francezi țineau o armată uriașă, cu flota mare și purtau adesea războaie de cucerire scumpe. Toate acestea au apuizat rezervele statului, mai ales fiindcă majoritatea oamenilor bogați nu plăteau impozite. Datoriile curții s-a acumulat de-a lungul anilor și situația a devenit critică sub domnia lui Ludovic al XVI-lea (1774 – 1793). O serie întreagă de miniștri talentați au încercat să facă reforme în sistemul monetar, dar nobilimea i-a împiedicat de fiecare dată. Într-un război nou, Franța a ajutat coloniștii americani împotriva Marii Britanii, victoria constând foarte mult coroadă. După ce ședințele nobilimii au refuzat din nou reforma în sistemul fiscal, Ludovic al XVI-lea, într-un mod total neobișnuit, a convocat adunarea Stărilor Generale. Stările Generale nu mai fuseseră convocate din 1614. În Franța, aceasta era insușita guvernamentală cea mai apropiată de Parlament. Structura ei pe trei straturi indică clar originea ei din Evul Mediu. Primele două clase erau nobilimea și clerul, iar a treia includea atât comercianți și avocați, precum și țăranii, muncitori și săraci.

Votul de la Versailles

Regele a deschis Adunarea Stărilor Generale în data de 5 mai 1789, în Palatul Prezidențial din Versailles, la 12 mile de Paris. Ludovic putea spera ca votul Stărilor Generale nu va produce schimbări radicale, deoarece raportul nobilimii și preoțimii față de cea de-a treia clasă era de doi la unu. Regele însă a uitat să ia în calcul entuziasmul general față de întrunire și de alegerile apropiate. Deputații aleși ai Stării a treia, care erau aproape toți intelectuali din clasa de mijloc, au cerut ședință comună și vot individual. Clasa a treia a avut de două ori mai mulți deputați decât ceilalți, iar nobilimea și-a dat seama că prin vot individual ei ar avea majoritatea absolută și ar putea adopta schimbări ce nu ar fi pe placul regelui și a nobilimii. Dezbaterile asupra procedurilor de vot au pus la încercare de multe ori răbdarea Stării a treia. După ce cererile lor au fost refuzate, ei s-au retras într-o clădire din apropiere, destinată jocurilor de minge, și au jurat că nu vor pleca până când nu realizează o nouă constituție solidă. Adunarea Stărilor Generale s-a transformat în Adunarea Națională Constituantă. După șapte săptămâni tensionate regele a cerut celor două stări superioare să se alăture lucrărilor Adunării Naționale Constituante. În același timp a rechemat patru regimente de la hotare pentru „apărarea Parisului”. La vestea demiterii unui ministru popular și de teama atacului armatei, parizienii au început să se aprovizioneze cu armament. Au aflat că în temutul Bastiliei se înmagazinase o cantitate mare de armament și muniție. Populația orașului a luat cu asalt clădirea și printr-o luptă scurtă dar sângeroasă au ocupat-o, măcelărind apărătorii ei. Deși în penitență nu mai era nici un deținut, fortificația a fost simbolul tiraniei regeste, astfel căderea Bastiliei din 14 iulie 1789 a devenit sărbătoarea națională a Franței.

Monarhie constituțională

Entuziasmul pentru dominația majorității și schimbările politice ajunseseră la apogeu. Regele Ludovic și-a dat seama că nu poate conta pe loialitatea trupelor sale, astfel că s-a petrecut ca să se accepte forma de guvernământ a monarhiei constituționale și a fost nevoie să se colaboreze. În timp ce Adunarea Națională s-a ocupat de realizarea noii orânduiri sociale, evenimentele de la țară au accelerat procesul de schimbare. Printre țărani francezi s-au vehiculat vești îngrozitoare. Datorită stării generale de panică și nesiguranță, a tulburărilor numeroase, această perioadă s-a numit „Marea Teamă”. Datorită ideilor maiestruite pe de o parte și a stării de panică pe de altă parte, în 4 august 1789 Adunarea Națională Constituantă a abolit privilegiile feudale. Era prima dată în istorie când șăranii erau liberi cu adevărat. În următorii doi ani s-au lichidat legile și regulile feudale teritoriale și statul francez și-a căpătat forma modernă. În ciuda măsurilor radicale luate, Adunarea Națională dormită din burhezi și aristocrați a adoptat un sistem politic în care numai persoanele înstărite aveau drept de vot. Totuși, în declarația Drepturilor Omului și Cetățenești Adunarea Națională a formulat fundamentele principale ale revoluției, după care toți cetățenii au anumite drepturi inalienabile și cetățeanul nu este un supus ascultător, ci are dreptul să participe activ la conducerea comunitară. Revoluția și-a atins obiectivele principale până în anul 1791, dar evenimentele cele mai șocante abia aveau să înceapă.

Palatul Versailles

Voltaire

Diderot